

1. ROMANA

Iurium

Incidentalis: Recursus adversus decretum reiectionis ex parte Congressus
(Rev.dus Albertus - S. C. pro Doctrina Fidei)
(19 februarii 1972)

Paulo PP. VI feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno IX, die 19 februarii 1972, Ptres Cardinales Dinus Staffa, Praefectus, Paulus Marella, Aloisius Traglia, Hildebrandus Antoniutti, Arturus Tabera, Aegidius Vagnozzi, qui et Ponens, membra Supremi Signaturae Apostolicae Tribunalis, in sede eiusdem S. T. legitime congregati ad decidendum in causam incidentalem inter Rev.dum Albertum, recurrentem, in iudicio repraesentatum per eius procuratorem adv. Pium Ciprotti, et resistantem S.C. pro Doctrina Fidei, repraesentatam per procuratorem adv. J. B. Ferrata, interveniente in causa Rev.mo Aemilio Eid, P. J., sequentem tulerunt definitivam sententiam.

FACTI SPECIES. - Rev.mus Albertus, olim officialis S. C. pro Doctrina Fidei, Adiutor studii ab anno 1938 ad a. 1947, Primus Notarius ab a. 1947 ad a. 1950, Summista pro sectione matrimoniali ad anno 1950 ad a. 1952, et deinceps Summista simpliciter: die 20 martii 1969 petiit ut emeriti stipendiis in pensionem reduceret, atque ex facultate ei scripto a Secretaria Status assecutus est plenum stipendium (35/35 stipendii), quamvis non explevisset 65 annos aetatis, qui requiruntur a novissimo «Regolamento Generale della Curia Romana» a. 1968. Rev.mus Albertus petiit pariter a S. C. pro Doctrina Fidei ut sibi emerito agnosceretur gradus Officialis Maioris primae classis, qui – ut ipse censebat – comprehendebat etiam Summistam «generalem» S. Congregationis – qualem ipse definit – qui gradus ab eo habetur superior Summistis Sectionis, qui in memorato «Regolamento», a Summo Pontifice die 22 februarii a. 1968 approbato, numerabantur inter Officiales maiores secundae classis, aequiparatos sic dictis «Capi Ufficio».

E.mus Cardinalis Praefectus S. Congregationis pro Doctrina Fidei die 28 novembris a. 1969 negative respondit Rev.mo Alberto, litteras suas sic concludens: «D'altra parte parrebbe che il grado cui Ella aspirava e che riterrebbe a Lei competente, sia tra quelli riservati al Sommo Pontefice, per cui ogni decisione in merito trascende la facoltà di chi è preposto ai singoli Dicasteri».

Contra negativum S. Dicasterii responsum, Rev.mus Albertus die 20 decembris a. 1969 recursum interposuit ad Secundam Sectionem huius Supremi Tribunalis, et die 10 martii a. 1970 suum patronum nominavit prof. adv. Pium Ciprotti; Sacra autem Congregatio pro Doctrina Fidei tamquam advocatum suum elegit J. B. Ferrata die 10 iunii a. 1970.

Congressus huius Supremi Tribunalis die 28 iulii a. 1970, decrevit: «Cum ei ius acquisitum non adsit, petita a Rev. D.no Alberto ex iustitia debita non sunt». Die 6 augusti a. 1970 advocatus Ciprotti contra dictum decretum interposuit recursum ad Collegium iudicans, ad normam commatis II articuli 116 Normarum Specialium huius Supremi Tribunalis.

Rursum in Congressu diei 17 novembris a. 1970 decretum est: «Recursum ad Collegium iudicans non esse admittendum, cum nullo solido fundamento nitatur».

Attamen, die 27 novembris a. 1970 recurrentis advocatus iterum recursum interposuit et querelam nullitatis; Congressus vero diei 15 decembris a. 1970 decrevit: «Ad Collegium iudicans, si et quatenus». Cum autem recurrentis advocatus recursum non interposuisset intra mensem habitae notificationis decreti, advocatus Ferrata die 28 ianuarii a. 1971 petiit «ut eadem appellatio deserta declaretur».

Quare petitur ut Collegium iudicans his quaesitis respondeat:

1) *An appellatio seu recursus in causa incidenti de iure appellandi deserta censenda sit; et quatenus negative,*

2) *An admittendus sit recursus contra decretum Congressus diei 17 novembris a. 1970; et quatenus affirmative,*

3) *An sustineatur decretum Congressus diei 28 iulii a. 1970.*

IN IURE ET IN FACTO: 1. *An appellatio seu recursus in causa incidenti de iure appellandi deserta censenda sit.* – De re duae oppositae sententiae sustinentur: altera Promotoris iustitiae H.S.T. et advocati S. Congregationis pro Doctrina Fidei, qui, affirmantes aequiparationem recursus – de quo in artic. 116 II° commate Normarum Specialium – cum vera appellatione, asseverant causam incidentalem «De iure appellandi» habendam esse desertam; altera advocati recurrentis, qui aequiparationem negans, sustinet nullum ulteriorem actum fuisse a se ponendum ut suum prosequeretur recursum. Ut videatur quatenam alterutra sententiarum admittenda sit, necessarium in primis videtur definire quam vim habeant argumentationes in contradictorio propositae ad sustinendas personales interpretationes, sive conformationis institutionalis Supremi Tribunalis Signaturae, sive suae rationis normaeque procedendi. Etenim, ex huiusmodi interpretatione deductae sunt variae conclusiones circa vim articuli 116 commate II° Normarum Specialium. Aliis verbis, necessarium videtur ut Collegium iudicans prae oculis habeat: a) conformationem institutionalem Supremi Tribunalis Signaturae; b) limitem peculiarium suarum normarum procedendi relate ad eandem suam configurationem institutionalem.

Responsum de re breve et validum inveniri potest in Normis Specialibus.

a) Quoad primum, sic legitur in art. 8: «Cardinalis Praefectus ... *decernit quare ratione sit quaestio definienda; si casus ferat collegium iudicans constituit ...*; subsignat rescripta gratiae vel decreta definitiva *extra tramitem stricte iudicalem lata ...*»: quod respondet tum respectivis rubricis dispositionum quae continentur articulis 23-85 «*de iudiciali ratione procedendi*», et articulis 86-95 «*de administrativa ratione procedendi*»: utraeque respiciunt competentiam Sectionis Primae (art. 96); tum normis procedendi spectantibus competentiam Sectionis Alterius, in quibus sermo est de «processu» et de «iudicio» ac perspicue praevидetur sive ratio contentiosa inter partes habentes legitimationem activam et passivam, sive «disceptatio iudicialis» propria processuum contentiosorum.

Ex his deducitur Supremi Signaturae Tribunalis diversos esse modos exercitii iurisdictionis ob diversa obiecta quibus ipsa referri potest, quod debetur

peculiari constitutioni S. Tribunalis et ex peculiaritate ac diversitate causarum circa quas eius iurisdictio versatur. Haec tamen diversa procedendi ratio, inducere nequit ad formaliter distinguendos gradus iurisdictionis in eodem Supremo Tribunali Signaturae aut ad instituendam similitudinem cum peculiari turnorum ordinatione in S. Romana Rota. Si vestigia quaedam analogiae, in casu de quo agimus, inquirere vellemus cum ratione procedendi S. R. Rotae, eadem invenirentur in art. 83, 96, 104, 169 § 1, 170 § 2, 181 Regularum eiusdem S. R. Rotae a. 1934, in quibus contra decretum Ponentis datur recursus ad turnum iudicantem.

b) *Quoad alterum*: quod dicitur in articulo 108 Constitutionis «Regimini Ecclesiae Universae»: «Signatura Apostolica regitur lege propria», videtur invenire exceptionem in art. 126 Normarum Specialium, et ideo relate ad rationem procedendi Sectionis Secundae: «Quoad ea quae non praevidentur expresse in praesentibus peculiaribus normis, servantur, quatenus applicari possunt, normae processuales statutae in Libro quarto, Parte prima, prima Sectione, Titulus a III ad XIII C.J.C., ita quidem accommodatae ut quam maxime consulatur peculiari illi brevitati, quam praesferre debent processus celebrandi coram Sectione altera Signaturae Apostolicae». Quod potissimum valet semper de «iure singulari» in Normis Specialibus statuto: quod «ius singulare» interpretandum est in contextu tum indubiae peculiaritatis institutionalis Signaturae, tum confirmatae peculiaris brevittatis processuum «coram sectione altera» (art. 126).

Quare responderi potest priori propositae questioni, hoc modo: Patronus partis recurrentis semper ac tantum confirmavit velle se uti articulo 116 II° commate Normarum Specialium, hoc est, censuit se posse legitime interponere recursus contra reiectam primam «postulationem iudicalem». Ideo unica quaestio ea est quae respicit sensum articuli 116 II° commate de legitimitate tituli iuris huiusmodi, et de modo utendi eo titulo.

Atqui, si valet descripta peculiaritas institutionalis Signaturae – quae, ut vidimus, non dicit pluralitatem graduum iurisdictionis – atque etiam si valet confirmata peculiaritas suarum normarum procedendi, evidens apparet conclusio: sensum II¹ commatis articuli 116 Normarum Specialium non posse diversum esse a sensu deducto ex significatione litterali textus articuli. In iure enim canonico cognitio non temerarietatis litis, seu sic dicti «fumi boni iuris», initio fit ab ipso iudice (contra, in iure civili, pars ipsa conventa proponere debet exceptionem in contrarium, cum in iudicio constituitur). Aliis verbis, ut habeatur oeconomia processualis, quam postulat «peculiaris brevitatis» processus, ut dicit articulus 126 Normarum Specialium, haud necessarium videtur ulterius extendere analogiam cum canone 1709 § 3 C.I.C., et Collegium Iudicans configurare ad modum «tribunalis superioris» relate ad Congressum. Cum proprium et evidentem sensum habeat, articulus 116 II° commate Normarum Specialium, potest profecto intelligi ut ius singulare accommodatum ad peculiarem Signaturae institutionem. Quod etiam ex eo confirmatur quod Cardinalis Praefectus praesidet tum Congressui tum Collegio Iudicanti.

Contrariae opinioni advocati S. Congregationis pro Doctrina Fidei et Promotoris iustitiae obstaret etiam canon 11: «Irritantes aut inhabilitantes eae tantum leges habendae sunt, quibus aut actum esse nullum aut inhabilem esse personam expresse vel aequivalenter statuitur» (cfr. etiam can. 1680).

Nihil igitur restat nisi ut decernatur modo favorabili parti recurrenti et declaretur «non desertus» eius recursus.

2. *An admittendus sit recursus contra decretum Congressus 17 novembris a. 1970.* – Supra datae de prima quaestione conclusiones affirmare permittunt, allatum decretum diei 17 novembris a. 1970 posse cumulari cum priore diei 28 iulii a. 1970, quod a posteriore confirmatum est. Adnotatum fuit quod si recursus ad Collegium Cardinalium semper ac de plano admittendus esset, eo ipso quod proponitur, etiam si omnino et evidenter irrationabilis esset, onus Collegii iudicantis revera intolerabile fieret. Donec tamen ratio procedendi H. S. T. mutetur, salvum integrumque est originarium partis recurrentis ius exigendi ut Collegium Iudicans sententiam ferat de suo recursu.

Concludendum est proinde recursum dari contra decretum Congressus 17 novembris a. 1970.

3. *An sustineatur decretum Congressus diei 28 iulii a. 1970.* – Respondetur affirmative:

a) Ante omnia dirimenda est quaestio de ipsius decreti nullitate ob coarctationem terminorum, de qua recurrentis patronus conqueritur. Quia can. 1634 § 2 prorogationem permittit, auditis quidem partibus, quin de coarctatione mentionem faciat, absque dubio servanda erat norma art. 115 § 2 iuxta quam patronus recurrentis respondere poterat intra terminum decem dierum ab accepta communicatione voti Promotoris iustitiae. De nullitate tamen decreti nullimode constat, sive quia nullibi invenitur haec nullitatis sanctio (cfr. can. 11 et can. 1680) sive quia recurrentis patronus de facto suo iure usus est responsione die 25 iulii a. 1970.

b) Quoad ipsum obiectum recursus, dicendum est e documentis ipsis a parte recurrente allatis, erui quod eius petitio admitti non potest ex defectu iurisdictionis Signaturae. Quaestio enim proposita non respicit «violationem legis», sed legem ipsam.

Rev. mus Albertus asserit violatum esse quoddam suum praesumptum ius subiectivum; immo vero eius patronus queritur quod recursus reiectus est sine ulla praeposita instructoria ad huiusmodi ius probandum; contententes vero immorati sunt in quaestione praeiudiciali, hoc est in quaerendo definiendoque decreto, ad quod se retulit recurrens ut denuntiaret violationem legis in suum detrimentum.

Atqui, si attente considerentur Rev. mi Alberti recursus rationesque ad eum fulciendum allatae, atque etiam allegata documenta et ea quae ad instantiam partis acquisita sunt, et opportune conferantur cum novo «Regolamento

Generale della Curia Romana» a. 1968, manifesto apparet decretum a Rev.mo Alberto denuntiaturum ut laedens eius praesumptum ius acquisitum, aliud esse non posse nisi illud, quod innuitur in epistula Secretariae Status ad Cardinalem Praefectum S.C. pro Doctrina Fidei, die 29 februarii a. 1968 missa, n. 112.919, hoc est: «*Pontificis approbationem novarum Tabellarum Sacrae Congregationis pro Doctrina Fidei*». Profecto, recurrentem fugit vera significatio eius quod dicitur in art. 3 § 1 «Regolamento Generale della Curia Romana» de potestate normativa, in hac re Summo Pontifici reservata. Compositio enim novarum Tabellarum habenda non est merus actus administrativus reservatus singulis Dicasteriis et approbatus tantum «in forma communi» a Summo Pontifice. Contra vero, cum ipsa tabella sit enucleativa integratio normarum generalium, in Constitutione «Regimini Ecclesiae Universae» et in relativo «Regolamento della Curia Romana» contentarum, eae tabellae vim habent normativam, ideoque approbari tantum possunt decreto Summi Pontificis. Verum quidem est praevideri tabellarum elaborationem a singulis Dicasteriis, sed hoc spectat meram praeparationem decreti proprie dicti, quod unice imputabile est Summo Pontifici, ob iudicium ei reservatum in formulatione definitiva approbationis. Textus autem epistulae Secretariae Status, collatus cum art. 3 § 1 «Regolamento Generale della Curia Romana» confirmat quae hucusque dicta sunt. Non igitur Apostolicam Signaturam, sed Ipsum Legislatorem adire debuisset recurrens, cum tantum approbationem «Tabellarum» posset ille habere laesivam praesumpti sui iuris subiectivi, prout per eas negatus ei esset titulus ad praesumptam qualificationem sui muneris. Ad hoc ulterius confirmandum – non posse nempe Rev.dum Albertum referre se ad decretum diversum ab allato in epistula Secretariae Status diei 29 februarii a. 1968 – animadverti potest eius querelam reapse respicere hoc ipsum, quod non adfuerit in novis Tabellis vera transpositio classificationis attributorum, in suo S. Dicasterio vigentis. Ille confirmat, ex proprio rei iudicio, suum munus debuisse habere illam qualificationem, quam sub aspectu normativo et oeconomico non habebat in veteribus tabellis.

Neque Rev.mi Alberti recursus saltem ex parte admitti potest, quasi legis violatio imputanda esset administrationi sui Dicasterii: vel ob errorem in praeparandis tabellis, vel ob non agnitum de facto aliquem eius titulum, saltem ad solos fines oeconomicos. Ad rem confirmandam sunt duo magni momenti argumenta, ex «Regolamento Generale della Curia Romana» desumpta, in quo:

1) clare distinguuntur classificationes Officialium maiorum; dum enim classes officialium minorum respiciunt aetatis gradum, duae classes in quas confluunt officiales maiores respondent definitis muneribus;

2) ratio laboris suam qualificationem desumit tantum ab elemento subiectivo, hoc est, a statu iuridico, qui enascitur ex gradu collato personae seu officiali, non vero ex operibus ab eo reapse praestitis (seu ex elemento obiectivo). Quare sermo esse nequit de errore vel de culpa ex parte S. Dicasterii, cum ratio normativa esset uni Summo Pontifici reservata. Tandem Rev.mus Albertus nullo titulo exigere potest qualemcumque compensationem oeconomicam: primo, quia

eius status iuridico-oeconomicus non est mutatus in peius, at idem persistit ac antea erat; secundo, quia postulata requalificationo respiceret tantum personalem condicionem subiectivam cum derogatione normarum quae statutae sunt in novis tabellis organicis: quod numquam S. Dicasterium facere posset, cum sit hac competentia destitutum.

Tandem recurrentis patronus scribit: «Ex anno 1952 ad 1969 fuit recurrentis munus veluti medium inter officia quartae et officia quintae classis; quod enim attinet ad stipendium, aequiparabatur officiis quartae classis; quod vero ad cetera, ad officia quintae classis» (22 oct. 1970). Quia recurrens postulat augmentum pensionis, eius petitio relationem dicit ad stipendium quod, eo ipso fatente, fuit semper quartae classis, quin questionem umquam ipse moveret. «Cetera» vero quae erant quintae classis, non comprehendebant «gradum» ipsum quintae classis, secus habuisset correspondens stipendium.

DECISIO. - *Infrascripti Cardinales, membra Signaturae Apostolicae, in sede eiusdem Supremi Tribunalis legitime congregati ad decidendam causam de qua supra, pro positis dubiis:*

1. *An appellatio seu recursus in causa incidenti de iure appellandi desertam censenda sit; et quatenus negative*
2. *An admittendus sit recursus contra decretum Congressus diei 17 novembris 1970; et quatenus affirmative*
3. *An sustineatur decretum Congressus diei 28 iulii 1970, respondendum censuerunt uti respondent:*

Ad primum - negative, id est appellationem seu recursum in causa incidenti de iure appellandi desertam censendam non esse, in casu;

Ad secundum - provisum in tertio;

Ad tertium - affirmative, seu decretum Congressus diei 28 iulii a. 1970 sustineri, quatenus recursus nullo solido fundamento nititur, in casu.

Romae, in sede Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae, die 19 februarii 1972.

DINUS Card. STAFFA, *Praefectus*; + PAULUS Card. MARELLA
+ ALOISIUS Card. TRAGLIA; HILDEBRANDUS Card. ANTONIUTTI
ARTURUS Card. TABERA; AEGIDIUS Card. VAGNOZZI, *Ponens*

In Audientia, die 2 martii 1972 infrascripto Cardinali Praefecto impertita, SS.mus D. N. Paulus, Divina Providentia PP. VI, habita relatione superioris decisionis, nihil ob stare declaravit quominus publicetur et ab omnibus quibus spectat ad normam iuris executioni mandetur.

E sede Supremi Tribunalis Signaturae Apostolicae, die 3 martii 1972.

AURELIUS SABATTANI, a Secr.